

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНА ОСВІТНЯ УСТАНОВА
«НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР З ПИТАНЬ ЯКОСТІ ОСВІТИ»

*Портфоліо учителя,
як форма аналізу та оцінки результатів
його діяльності*

Методичні рекомендації

Дніпро
«Середняк Т.К.»
2019

Бабченко Л. М.

Портфоліо учителя, як форма аналізу та оцінки результатів його діяльності: методичні рекомендації [Електронне видання] / Л. М. Бабченко — Дніпро: Середняк Т. К., 2019, — 21 с.

ISBN 978-617-7761-62-3

Методичні рекомендації висвітлюють загальні та практичні відомості щодо окресленої проблематики, які включають висвітлення основних аспектів сучасного особистісного портфоліо вчителя. Обґрунтовано доцільність та визначено можливості використання портфоліо як альтернативної форми аналізу та оцінки результатів педагогічної діяльності.

Методичні рекомендації адресовані педагогічним працівникам, зацікавленим у впровадженні нових технологій аналізу та оцінювання педагогічної діяльності в закладах загальної середньої освіти з метою підвищення якості їх освітніх результатів.

ISBN 978-617-7761-62-3

© Бабченко Л.М.
© Державна освітня установа
«Навчально-методичний центр з питань якості освіти», 2019.

ЗМІСТ

Передмова.....	4
Інноваційність технології «портфоліо» в освітній діяльності закладів загальної середньої освіти.....	5
Аналіз результатів педагогічної діяльності в закладах загальної середньої освіти за допомогою портфоліо.....	11
Автентичне оцінювання портфоліо вчителя.....	16
Використані джерела.....	20

ПЕРЕДМОВА

Учитель, який хоче мати високі результати навчання, повинен знати стилі пізнання своїх учнів, покласти це в основу організації спільної діяльності педагога і школярів на уроці.

В. Сухомлинський

Організація освітнього процесу серед педагогічних працівників у закладах загальної середньої освіти передбачає вирішення обов'язкових питань професійного та соціокультурного змісту. Одним із таких питань є проблема професійного розвитку сучасного вчителя.

Щодня в системі освіти ми стикаємося з незадоволеністю українського суспільства щодо рівня професійної майстерності педагогів та ефективності навчально-виховного процесу. Основним завданням сучасної педагогічної освіти, на нашу думку, має бути удосконалення процесу освітньої діяльності та мотивація педагогів до гнучких змін власного професійного рівня. Педагогічну успішність вчителя визначає результативність його самоосвіти, самовдосконалення, професійного розвитку та зростання.

Суб'єкти освітньої діяльності, які надають педагогічні послуги, повинні злагоджено співпрацювати над постійним поліпшенням та послідовним підвищенням якості української освіти. Враховуючи те, що освітнє середовище створюється за обов'язкової участі здобувачів освіти, заклад освіти зобов'язується забезпечувати їх потреби щодо відповідного рівня отримання освітніх послуг.

Відповідно до Закону України «Про освіту», який набув чинності у вересні 2017 року, система забезпечення якості освіти в закладах загальної середньої освіти передбачає визначення процедури оцінювання педагогічної діяльності. Моніторинг організації сучасного механізму аналізу та оцінювання результатів педагогічної діяльності дає можливість виокремити обов'язкову складову проходження сертифікації вчителів – електронне портфоліо (Постанова КМУ № 1190 від 27 грудня 2018 року «Про затвердження Положення про сертифікацію педагогічних працівників»).

Виходячи з вище зазначеного, нами прийнято рішення розробити методичні рекомендації узагальненими, оскільки портфоліо може бути створеним не тільки для проходження сертифікації, атестації вчителя, а й для самооцінки результатів власної педагогічної діяльності, та бути як електронним, так і паперовим носієм.

Інноваційність технології «портфоліо» в освітній діяльності закладів загальної середньої освіти

У реаліях сьогодення відзначена особлива роль розвитку освіти України. Перед державою визначені зобов'язання щодо забезпечення всім громадянам права на доступну якісну освіту.

Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 року тлумачить одне із провідних положень про забезпечення якості освіти, яке трактує основні характеристики щодо покращення результатів педагогічної діяльності.

Якість освіти є тим показником, за яким визначається ефективність функціонування системи освіти нашої держави на даному етапі її розвитку. У ст. 1 ЗУ «Про освіту», чи не вперше в історії вітчизняної освіти, чітко визначено термін «якість освітньої діяльності» як рівня організації, забезпечення та реалізації освітнього процесу, який забезпечує здобуття особами якісної освіти та відповідає вимогам, встановленим законодавством та/або договором про надання освітніх послуг. Оскільки проблема становлення й розвитку професіоналізму вчителів є суспільно-державною проблемою, її рішення приділяється пріоритетний напрямок в системах забезпечення якості освіти: внутрішній системі забезпечення якості освіти (в закладах освіти), системі зовнішнього забезпечення якості освіти та системі забезпечення якості в діяльності органів управління та установ, що здійснюють зовнішнє забезпечення якості освіти.

Аналіз практичної діяльності педагогів закладів загальної середньої освіти свідчить, що основною метою освіти є не тільки всебічний розвиток особистості, її талантів, здібностей, цінностей, а й побудована на них особиста, соціальна та професійна компетентності. Професійними компетентностями прийнято визначати уміння самостійно здобувати, аналізувати й ефективно використовувати інформацію, раціонально виконувати професійну діяльність у світі, який швидко змінюється. В ЗУ «Про освіту» термін «компетентність» вживається як динамічна комбінація

знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших особистих якостей, що визначає здатність особи успішно соціалізуватися, провадити професійну та/або подальшу навчальну діяльність.

На сьогодні в освітній діяльності широкого розголосу набуває ідея створення та використання портфоліо серед педагогічних працівників. Про портфоліо вчителя починають говорити, коли обговорюються та вирішуються питання системи змісту роботи закладів загальної середньої освіти, а також оцінки результатів професійної діяльності.

Серед інноваційних технологій аналізу та оцінювання результатів діяльності педагога, що запроваджуються в Україні, є технологія «портфоліо», яка представляє індивідуальний портфель освітніх досягнень вчителя, індивідуальну накопичувальну оцінку в професійній діяльності. Дана технологія є однією з найактуальніших методів самопрезентації, за допомогою якого можна кваліфіковано представити та проаналізувати професійні досягнення педагога.

У вітчизняній та світовій практиці портфоліо розглядається не тільки як засіб педагогічної діяльності, а і як метод оцінки професіоналізму вчителів. Воно дозволяє педагогу демонструвати тактику та стратегію професійної майстерності, показати вміння вчителя вирішувати поставлені завдання та досягати позитивних результатів. За допомогою правильно складеного портфоліо можна проаналізувати та оцінити те, як саме вчитель бачить свою професію, оцінює свої досягнення та реалізацію проектів особистого й професійного розвитку.

Портфоліо орієнтує педагога на процес самооцінювання як однієї з найбільш наближених форм до реального аналізу результатів власної діяльності. Така сучасна форма оцінювання професіоналізму дозволяє, не тільки в процесі проходження сертифікації, атестації, аналізувати індивідуальні досягнення вчителя.

Портфоліо – форма аутентичного (дійсного, справжнього) оцінювання освітніх результатів за роботами, які створюються в процесі навчальної,

методичної, творчої, позакласної та інших видів діяльності. Основний сенс роботи за технологією «портфоліо» – показати та проаналізувати кращі напрацювання, впровадження, розробки вчителя як професіонала.

Основною метою створення сучасного особистісного портфоліо вчителя є аутентичний аналіз та оцінка результатів педагогічної діяльності в закладі загальної середньої освіти.

Портфоліо є не тільки ефективною формою аналізу й оцінки результатів діяльності вчителя, а й допомагає йому вирішувати такі важливі завдання як:

- ❖ розвиток професійної компетентності, самоорганізації та самовдосконалення;
- ❖ розширення можливостей навчання та самонавчання;
- ❖ підтримка високого рівня мотивації, активності, самостійності;
- ❖ підвищення результативності та ефективності педагогічної діяльності;
- ❖ розвиток навичок рефлексивної та оцінної діяльності.

Портфоліо, як комплект матеріалів, представляє сукупність досягнень педагогічного працівника, які можуть розглядатися як альтернативна форма оцінки роботи вчителя при проведенні атестації на відповідність заявленої кваліфікаційної категорії.

Накопичення та систематизація документів портфоліо ведеться протягом певного проміжку часу професійної діяльності педагога у закладі загальної середньої освіти, який обов'язково в ньому зазначається. Наприклад, від отримання однієї кваліфікаційної категорії до присвоєння іншої. Ведення вчителем портфоліо передбачає відстеження його індивідуального професійного зростання, демонстрацію значущих професійних результатів, а також представляє, певним чином, надання звіту педагогом результативності його роботи.

Основною особливістю портфоліо є те, що вчитель може самостійно обрати структуру, вирішити в якому порядку розміщувати, вносити

доповнення, зауваження, роздуми, робити самоаналіз особистих напрацювань, систематизовано висвітлювати професійні досягнення, формувати навички самооцінки. Дана технологія оцінки професіоналізму педагогів дозволяє систематизувати інформацію, розкласти її в певній логічній послідовності, доповнювати за потребою та видавати за запитом. Вдало складене портфоліо дозволить отримати визнання колег, батьків та учнів, завоювати авторитет в закладі загальної середньої освіти.

Сучасний підхід в оцінюванні педагогічних компетентностей вчителя – впровадження накопичувальної системи досягнень. Ця інновація підсилює комплексність аналізу та оцінки (збільшує кількість оцінних параметрів) педагогічної майстерності, дозволяє отримати динаміку результатів діяльності.

Підходи до створення портфоліо можуть бути різноманітними, залежно від індивідуальних можливостей вчителя, особливостей навчального предмета, який викладає педагог. Важливо, щоб фахівець міг проаналізувати власну діяльність, педагогічні досягнення, успіхи, об'єктивно оцінити власні можливості, побачити способи подолання труднощів задля досягнення вищих професійних результатів.

Портфоліо для педагога є не тільки формою аналізу та оцінки його професійної компетентності керівництвом, колегами, батьками, а й одним з основних етапів проходження сертифікації вчителів. Відповідно до ст. 51 ЗУ «Про освіту» успішне проходження сертифікації зараховується як проходження атестації педагогічним працівником.

Портфоліо представляє «папку-накопичувач» (у паперовому та/або електронному вигляді), що містить інформативні документи, виконані вчителем у різний час творчі роботи, відгуки та рекомендації кваліфікованих спеціалістів, які ознайомлені з професійними досягненнями колеги. Воно може включати різні, так звані, докази професійної компетентності вчителя, тобто вміння самостійно вирішувати професійні завдання, використовувати

освоєні способи педагогічної діяльності, застосовувати професійні знання та вміння тощо.

Вчитель може вкладати в портфоліо все, що вважає свідченням власних напрацювань, зусиль у вивченні матеріалу, прогресу або досягнень із даної теми, розділу, дисципліни. Кожен артефакт, вміщений у портфоліо, в ідеалі повинен супроводжуватися коротким рефлексивним коментарем (що вийшло, які висновки можна зробити), який має датуватися для спостереження та аналізу динаміки змін. У освітньому колі такі портфоліо прийнято називати комплексними, оскільки акцент в них робиться на інформативні документи, статистичні дані та творчі роботи щодо різних способів застосування нових підходів та методів роботи.

Види портфоліо представляють набір друкованих та/або електронних матеріалів, які демонструють вміння вчителя вирішувати завдання педагогічної діяльності, вибирати тактику, стратегію професійного розвитку та росту педагога. Для впорядкування та зручності використання портфоліо вчителя важливо, щоб воно складалося з таких обов'язкових елементів:

- ◆ титульний аркуш;
- ◆ супровідний лист з коротким описом портфоліо щодо педагога, кваліфікаційної категорії, навчальної дисципліни по якій спеціалізується вчитель тощо;
- ◆ анотований зміст;
- ◆ самоаналіз кожного елемента/індикатора портфоліо.

Матеріали, які увійшли в портфоліо вчителя, повинні бути включені в анотований зміст, в якому вони відображені з перерахуванням основних елементів портфоліо та обґрунтуванням, що саме ці інформаційні документи є свідченням професіоналізму вчителя. Надзвичайно важливим є те, щоб аргументація будувалася щодо вимог кваліфікаційної категорії, заявленої педагогом. Необґрунтовані фахівцем елементи портфоліо знижують цінність свідчень професіоналізму.

Звідки появилася ідея створення портфоліо в освіті?

Ідея створення та використання портфоліо вчителя появилася у зв'язку з суттєвими змінами в нормативному освітньому підґрунті, оскільки вимоги до якості та ефективності освіти змінюються. З однієї сторони, портфоліо потрібне вчителю для проходження сертифікації, атестації, для самопостереження, самооцінки та самозростання, з іншої – адміністрації закладу загальної середньої освіти для моніторингу ефективності результатів педагогічної діяльності.

У контексті пріоритетних цілей освіти, вважаємо доцільним звернути особливу увагу педагогічним працівникам закладів загальної середньої освіти на сучасну технологію «портфоліо», задля підвищення ефективності результатів професійної діяльності.

Підсумовуючи вище зазначене, робимо висновок, що інноваційна значущість портфоліо в тому, що воно сприяє максимальному розкриттю індивідуальних можливостей вчителя, розвитку мотивації до творчого зростання, визначенню динаміки розвитку власного набутого досвіду, самоаналізу педагогічної діяльності з визначенням причин існування слабких сторін та можливості розвитку сильних.

Аналіз результатів педагогічної діяльності в закладах загальної середньої освіти за допомогою портфоліо

Об'єктивною формою аналізу результатів педагогічної діяльності є технологія «портфоліо», яка сьогодні здійснює один з аналітичних напрямків роботи у внутрішній системі забезпечення якості освіти України.

Якість освітньої діяльності, яка була спрямована на засвоєння знань, умінь, навичок та традиційно виправданою ще кілька років тому, уже не відповідає вимогам сучасного життя. Сьогоденність висуває сучасній особистості нові вимоги не лише до підходів та методів навчання, а й до видів та форм контролю педагогічної діяльності.

Портфоліо є технологією ключових компетентностей вчителя відповідної кваліфікаційної категорії та новою ефективною формою аналізу досягнень та оцінювання результатів професійної діяльності. Відповідно до ЗУ «Про освіту» визначено освітню траєкторію щодо напрямку реалізації освітніх послуг в закладах загальної середньої освіти, яка базується на ключових компетентностях сучасної особистості. Стаття 12 цього Закону визначає такі ключові компетентності, які необхідні кожній особистості для життєдіяльності та успішної соціалізації:

- вільне володіння державною мовою;
- здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами;
- математична компетентність;
- компетентності в галузі природничих наук, техніки та технологій;
- інноваційність;
- екологічна компетентність;
- інформаційно-комунікаційна компетентність;
- навчання упродовж життя;

- громадянська та соціальна компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності прав людини, добробуту та здорового способу життя, з усвідомленням рівних прав і можливостей;
- культурна компетентність;
- підприємницька та фінансова грамотність;
- інші компетентності передбачені стандартом освіти.

Визначені ключові компетентності вимагають від педагогічного працівника високого професіоналізму, які потребують, в поєднанні, дотримання етичних норм, правил та чітко визначеної моральної позиції.

Аналіз результатів педагогічної діяльності є одним із найбільш актуальних аспектів роботи адміністрації закладу загальної середньої освіти, оскільки він дозволяє своєчасно надавати допомогу вчителю, бачити його зростання, виявляти професійні труднощі та допомагати у їх вирішенні, сприяти професійній атестації, сертифікації тощо. Сучасне особистісно-професійне портфоліо вчителя допомагає в цьому не тільки адміністрації, колегам, а й самому педагогу.

Робота над портфоліо вчителя – це довготривалий процес, який мотивує педагога до постійної пошукової роботи, дослідницької культури та неперервної самоосвіти. Кожен вчитель, не залежно від досвіду роботи, має власний стиль, а правильніше сказати техніку роботи, яку відображає у елементах портфоліо. У педагогічному колі термін «техніка» почало вживатися набагато рідше поняття «технологія».

Технологія «портфоліо» дозволяє максимально усунути суб'єктивізм і упередженість оцінок адміністрацією закладу загальної середньої освіти, колегами, батьками, учнями. Звісно, у портфоліо не можливо повністю виключити факти плагіату та компіляції, а також оцінити рівень самостійності виконання робіт. В такому випадку, задля об'єктивного аналізу результатів педагогічної діяльності повинні бути призначені висококваліфіковані оцінювачі портфоліо вчителя, які пройдуть, перед

виконанням своїх обов'язків, підготовку та матимуть відповідні навички аналітичної роботи. Важливо, щоб оцінювачі спроможні були співставляти встановлені вимоги з комплектом документованих матеріалів та виключати факти компіляції. У разі сумнівів щодо самостійного створення портфоліо чи вірогідності розробки інноваційних технологій, аналіз портфоліо вчителя може доповнюватися виконанням додаткового завдання, в процесі сертифікації, кваліфікаційної атестації, під наглядом членів комісії, з яких складається група оцінювачів.

Для випадків, що не несуть сумнівності виконання робіт самостійно, портфоліо вчителя є об'єктивною технологією аналізу результатів педагогічної діяльності, коли за обмежений проміжок часу потрібно проаналізувати здатність педагога виконувати професійні функції, застосовувати професійні компетентності в освітній діяльності, зробити аналіз динаміки професійного розвитку вчителя та успішності учнів. Будь-який аналіз припускає порівняння реального стану справ з нормою. Тому для технології «портфоліо» рекомендуємо застосовувати такий метод аналізу як співставлення діяльності вчителя з вимогами професійного стандарту.

Безумовно, важливим у технології «портфоліо» є самоаналіз педагогічної роботи, коли явища освітньої діяльності співставляються вчителем зі власними діями. Як правило, самоаналіз проводиться за певним алгоритмом рефлексивної та оцінної діяльності, тобто певного самоконтрольного списку питань. Об'єктивний аналіз власної педагогічної діяльності дає можливість вчителю виявити найбільш істотні складові освітньої роботи, визначити можливості розвитку сильних сторін та причин існування слабких.

Педагогічний аналіз технології «портфоліо» включає такі функції контролю освітньої діяльності вчителя:

- самоосвітня (розкриває спектр аналізу педагогічних компетентностей, забезпечує безперервність процесу зростання);

- ▶ діагностична (демонструє динаміку професійної майстерності учасників освітнього процесу за певний проміжок часу);
- ▶ цілепокладальна (мотивує до якісної ефективної роботи).

Для усвідомлення власної суб'єктивної позиції та адекватного аналізу результатів діяльності важливо, щоб вчитель прагнув розвивати навички рефлексії, самооцінки. У технології «портфоліо» вони можуть виступати як здійснення оцінки не тільки успіхів, але й освітніх труднощів та шляхів їх подолання. Принципово важливо, щоб у формуванні персонального портфоліо кожен вчитель брав особисту та вирішальну роль, оскільки такий самоаналіз дозволить вчителю побачити як позитивні, так і негативні сторони власної педагогічної діяльності. Таким чином, організація рефлексії освітньої діяльності стає важливою для аналізу професійних компетентностей вчителя та демонстрації результатів педагогічної майстерності.

Формуючи портфоліо, вчитель не тільки аналізує результати роботи, які варто представити, а й робить висновки, по статистично представлених даних, над чим потрібно більше попрацювати, що варто зробити для отримання кращих результатів. Рекомендуємо портфоліо вчителя формувати та доповнювати протягом кожного півріччя, оскільки тоді педагог зможе проаналізувати результати власної педагогічної діяльності та працювати надалі над саморозвитком, самовдосконаленням та самоорганізацією.

Самоаналіз професійної діяльності сприяє в роботі над власними помилками, втіленні ідей, які допоможуть автору портфоліо самовиразитися через нові підходи, методи, напрацювання, що можуть зацікавити його колег та стати їм в нагоді. Аналіз портфоліо як результату педагогічної діяльності, насамперед, потрібен власне вчителю. Досягнення успіху в діяльності педагога закладу загальної середньої освіти полягає в особистісно-професійному розвитку, прагненні до зростання та самовдосконалення.

Підставами для початку роботи оцінювача щодо аналізу педагогічної діяльності за допомогою портфоліо є:

- ✓ наявність анотованого змісту, в якому зазначено, які матеріали включені в портфоліо;
- ✓ обґрунтування, чому подані матеріали є свідченням професіоналізму педагога (відповідно до вимог заявленої кваліфікаційної категорії);
- ✓ відповідність матеріалів портфоліо одному з основних напрямків освітньої політики.

Під час аналізу елементів портфоліо вчителя, оцінювачу потрібно ретельно проаналізувати зміст портфоліо на достатність та достовірність матеріалів, відповідність вимогам професійного стандарту, кваліфікаційної характеристики. Оцінювач має вирішити чи подане портфоліо є якісним та винести рішення щодо подальшого проходження процедури оцінювання.

Досвід європейських країн свідчить, що аналіз та оцінка результатів педагогічної діяльності за допомогою портфоліо є досить відповідальною процедурою, яка потребує високої кваліфікації оцінювача та підготовки до виконання таких обов'язків.

Матеріали, представлені в портфоліо аналізуються й оцінюються як свідчення професіоналізму вчителя. Оцінювач здійснює аналіз портфоліо за якісним та кількісним оцінюванням відповідно до вимог професійних компетентностей вчителя. Тому педагогу, який розглядає портфоліо як форму сертифікації чи атестації вчителя, можна рекомендувати пересвідчитися, що представлені інформаційні документи відповідають заявленій кваліфікаційній категорії. Вимоги до кваліфікаційних категорій містяться в Типовому положенні про атестацію педагогічних працівників України.

Автентичне оцінювання портфоліо вчителя

Автентичне оцінювання портфоліо вчителя є надзвичайно важливим елементом в аналізі, контролі та оцінці професійної майстерності вчителя. Сьогодні існує реальне протиріччя між теоретичною спрямованістю портфоліо вчителя та якісно-кількісною його оцінкою, оскільки деякі елементи портфоліо вчителів буває важко порівняти (або ж вони є не порівнюваними) та оцінити частки важливості їхнього внеску в педагогічну діяльність.

Оцінювання портфоліо вчителя виступає як досить складне питання, адже діапазон оцінювання не має однозначної відповіді для його оцінки. Уявімо шкалу оцінювання від одного до десяти, то знизу цей діапазон оцінювання буде обмежений обов'язковим мінімумом, а чіткого верхнього показника максимуму може зовсім не мати.

Для забезпечення об'єктивності та прозорості в процесі оцінювання портфоліо вчителя, щоб його результат мінімально залежав від суб'єкта оцінювання, пропонуємо, на підставі процесу квантифікації, використовувати розроблену нами *методику «Оцінювання портфоліо вчителя»*, метою якої є здійснення об'єктивної, автентичної оцінки результатів педагогічної діяльності за допомогою портфоліо.

Створення та застосування методики як інструменту об'єктивного рівня виміру професійних компетентностей вчителя, які підлягають аналізу та оцінюванню, є відповідальною технологією контролю, що базується на підтвердженні відповідності знань, вмінь, навичок та ключових компетентностей згідно вимог професійного стандарту.

Методика «Оцінювання портфоліо вчителя» полягає в аналізі портфоліо оцінювачами та заповненні членами комісії *картки оцінювання портфоліо вчителя*, де здійснюється виставлення оцінок кожному елементу портфоліо з їх обґрунтуванням.

До виставлення оцінки кожному елементу портфоліо оцінювач має враховувати такі основні показники: відповідність кваліфікаційним вимогам, достатність інформації для об'єктивного оцінювання певного елемента, естетичність та акуратність оформлення, відсутність зайвої інформації, структурованість поданого матеріалу, лаконічність та логічність аналізованих пояснень щодо причин існування слабких сторін та можливого розвитку сильних. На шкалі оцінювання оцінювач відмічає бал та аргументує свою позицію в графі коментарі.

Під час оцінювання компетентностей вчителя, висвітлених у портфоліо, пропонуємо здійснювати оцінку його індикаторів у картці оцінювання елементів портфоліо (*зразок*), де кожен з поданих інформаційних документів оцінюємо за 10-бальною шкалою.

Зразок

Картка оцінювання елементів портфоліо вчителя

(ПІП вчителя портфоліо)

Вид професійної діяльності (професія) _____

Рівень кваліфікації _____

Перелік матеріалів (елементів), що входять до портфоліо:

1. _____

2. _____

3. _____

і т.д.

Індикатори (елементи) оцінювання	Шкала оцінювання (відзначити відповідний бал «+»)	Коментарі
		
		
	Загальна оцінка:	

Оцінювач

(підпис)

ПІП

За допомогою методики «Оцінювання портфоліо вчителя» оцінювач приймає рішення щодо відповідної оцінки портфоліо відповідно до ключових компетентностей, професійних вмінь вчителя та аналізу елементів оцінювання. Під час автентичного оцінювання результатів педагогічної діяльності оцінювач має сформулювати об'єктивні коментарі, пропозиції в картку оцінювання елементів портфоліо вчителя. Матеріалами (елементами) оцінювання портфоліо можуть бути: загальні відомості про вчителя, педагогічна діяльність, методична діяльність, творча діяльність, позаурочна діяльність, навчально-матеріальна база тощо. Індикатори/елементи портфоліо вчителя є умовними, можуть змінюватися та доповнюватися, що дозволяє нам дана методика.

Наведемо приклад основних *індикаторів професійної майстерності педагога*, які можуть бути відображеними у портфоліо вчителя:

- *відомості про вчителя* (документи, які дозволяють аналізувати та оцінювати процес індивідуального професійного розвитку педагога);
- *педагогічна діяльність вчителя, її результати* (інформаційні документи, що надають можливість побачити динаміку розвитку результатів професійної діяльності за певний проміжок часу);
- *успіхи учнів* (динаміка результатів навчально-виховного процесу);
- *науково-методична діяльність вчителя* (методичні матеріали, представленні як свідчення професіоналізму вчителя: публікації, презентації, участь в семінарах та конференціях тощо);
- *позаурочна діяльність вчителя* (творчі роботи, навчально-дослідні проекти, конкурси, олімпіади, інтелектуальні марафони, фотографії проведених заходів тощо);
- *навчально-матеріальна база вчителя* (технічні засоби навчання, дидактичний та роздатковий матеріал, матеріали для контролю учнівських знань тощо);

- *класне керівництво* (матеріали, що містять базу даних, за підсумками навчально-виховного процесу, із виведенням рейтингу учнів по предметах та в цілому);
- *творчий доробок* (авторські розробки: оригінальні уроки, дидактичні ігри, сценарії тощо);
- *інформаційно-комунікаційні технології в педагогічній діяльності* (застосування сучасних інформаційних засобів у навчально-виховному процесі, користування вебсайтами освітніх програм, інформаційними освітніми мережами, що сприяють інтерактивному спілкуванню вчителів);
- *відгуки* (відгуки та рекомендації керівників, колег, батьків, випускників, також можуть бути представлені тексти висновків, рецензій, рекомендаційних листів тощо).

Кожен індикатор має обов'язково містити самоаналіз, коментар щодо набутого досвіду роботи з визначенням можливостей існування сильних та слабких сторін власної педагогічної діяльності, а також оцінку по шкалі від одного до десяти.

Загальна оцінка однієї картки оцінювання елементів портфолію вчителя (S_p) розраховується, відповідно до суми оцінок індикаторів/елементів (E_p), наступним чином:

$$S_p = \sum E_p$$

На основі карток оцінювання елементів портфолію вчителя щодо його професійної майстерності може визначатися підсумкова оцінка рівня педагогічних компетентностей: високий, середній та низький.

Високий рівень – не менше 75%. Портфолію свідчить про великі зусилля щодо очевидного прогресу в розвитку мисленнєвих операцій, компетентнісних умінь, застосуванню інноваційних технологій та методів

тощо. Наявність відповідного рівня самооцінки та творчого ставлення до предмета. Яскраво виражена оригінальність та винахідливість.

Середній рівень – не менше 50%. Вміст портфоліо цього рівня демонструє достатні предметні знання та вміння. Відсутня демонстрація рівня розвитку творчого мислення, прикладних умінь, ключових компетентностей, які показані в портфоліо вчителя.

Низький рівень – менш як 49%. Досить неінформативний портфоліо вчителя. Представленні уривчасті індикатори портфоліо, неповністю доведені або ж відсутні коментарі до них. Практично неможливо визначити прогрес та рівень сформованих компетентностей, які відображають основну мету портфоліо вчителя.

Пріоритетність трирівневої системи оцінки портфоліо здійснюється за методом контент-аналізу, тобто за допомогою якісно-кількісного методу вивчення документів оцінювачем, який аналізує та визначає підсумкову оцінку результатів діяльності вчителя.

Підсумковий бал (рівень) професійної майстерності вчителя (Z_{pm}), відповідно до суми загальних оцінок (S_p) та кількості заповнених карток оцінювачами (n), визначається за формулою:

$$Z_{pm} = \frac{\sum S_p}{n} * 100\%$$

Отже, можемо підсумувати, що сучасне особистісно-професійне портфоліо вчителя орієнтує педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти до постійного оновлення та удосконалення власної освітньої діяльності. Результати роботи вчителя є свідченнями професіоналізму та відповідного рівня професійних компетентностей, які надають йому мотиваційну основу для самовдосконалення, підвищення професійних умінь, навичок, ключових компетентностей, накопичення необхідної інформації щодо підвищення чи підтвердження кваліфікації вчителя.

ВИКОРИСТАНІ ДЖЕРЕЛА

Закон України «Про освіту» [Електронний ресурс]. – 2017. – Режим доступу до ресурсу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.

Автор:
Бабченко Л. М.

Назва:
Портфолію учителя, як форма аналізу та оцінки результатів його діяльності: методичні рекомендації [Електронне видання]

Видавець «ФОП Середняк Т.К.», 49000, Дніпро, 18, а/с 1212

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції ДК № 49018 від 02.08.2012.

Ідентифікатор видавця в системі ISBN 7761

49000, Дніпро, 18, а/с 1212

тел. (096)-308-00-38, (056)-798-04-00

E-mail: 7980400@gmail.com